

CSEMEZ ATTILA ÍRÁSAI 7. RÉSZ

Miért „ártalmasak” a tuja-gyep-kultúrás kertek?

A kényszer és a rossz közízlés sajátos torz-szülöttei a néhány évtizede divatossá vált tuja-gyep-kultúrás kertek. Kialakításuk egyik oka a kényszer, nevezetesen a kis telekméret. A tulajdonos a kertet maximálisan ki akar használni. Odáig rendben is van, hogy füves felületet hoz létre, amit „bármire” lehet használni és viszonylag egyszerű fenntartani. csak kaszálni és – szükség esetén – locsolni kell. Baj a telekhatárra ültetett tuja-sorokkal van, mert– a racionális telekméret kihasználása érdekében közel ültetik a kerítéshez és– aránytalanul magasra nőnek.

A tuják örökzöldek, ezért a szomszédba átlátást garantáltan megakadályozzák. Az oszlopos növekedésű tuja fák néhány évig alacsonyan maradnak, de egyszer csak megugrik a növekedésük, s alig lehet velük bírni. Mintha az égis meg sem akarnának állni. A viszonylag karcsú, oszlopos növekedésű örökzöld fák gyorsan kinövik a kertet. Visszaszorításukkal, sövénnyé nyírásukkal lehet kísérletezni... A tuja-gyep-kultúrás kertecskék a tuja-fasorok magassága miatt olyan markáns térelválasztó elemek, amelyek idegenek maradnak a kerti térben.

Az utóbbi évtizedben az örökzöld tuja-falakon egyre gyakrabban jelennek meg elszáradt ágrészek, amelyek száma és kiterjedése egyre növekedik. Az elhalás leggyakoribb okozója a Boróka tarka-díszbogár (*Lamprodila festiva*), a Tujafűró-aranyfűró (*Argyresthia thuella*) és a Borókasú (*Phloeosinus aubai*), amelynek lárvái a fás részeken furatokat rágnak. Az elszáradt ágak folyamatos levágása és elégetése, valamint rovarirtó szerek használata a fertőzést csökkenti, a tuják életét meghosszabbítja, de látványuk egyre rosszabb lesz. A rovarok és a gombabetegségek elsősorban a legyengült növényekre veszélyesek, de szinte valamennyi Nyugati-tuja (*Thuja occidentalis*) Magyarországon legyengült.

Az utóbbi időben a tujákat egyre inkább a Leylandi ciprussal (*Cuprocyparis leylandii*) helyettesítik, amely egy erőteljes növekedésű hibrid növény. A Leylandi ciprus fajták széles választéka ismert a sötétzöldtől a világoszöldig, a szürke levelűtől a sárgászöldig. Kórokozója és kártevője pillanatnyilag nem ismert, de brutális növekedési erélye miatt telepítésével óvatossá kell lenni.

A tuja-gyep-kultúrás kertek egyfajta ízlés világot is tükröznek. És még mindig elviselhetőbbek, mint az előkertekben egyre gyakrabban látható kerti cicomák!

Csemez Attila
tájépítésszámőrök